

Skapa din framtid

Vilket yrkesprogram passar dig?

En översikt över olika yrkesprogram och vilka
jobb möjligheter som finns i Östergötland.

Innehåll

Ett yrkesprogram ger dig många möjligheter	3
Utan yrkesutbildade stannar Sverige.....	5
Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?	6
Vård- och omsorgsprogrammet	8
Barn- och fritidsprogrammet.....	10
Industritekniska programmet	12
Bygg- och anläggningsprogrammet	14
El- och energiprogrammet	16
VVS- och fastighetsprogrammet	18
Fordons- och transportprogrammet	20
Flygteknikutbildning	22
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	24
Hotell- och turismprogrammet	26
Naturbruksprogrammet	28
Frisör- och stylistprogrammet	30
Försäljnings- och serviceprogrammet	32
Guldsmedsutbildningen	34
Tips inför gymnasievalet.....	36

Ett yrkesprogram ger dig många möjligheter – både till jobb, att starta eget företag och framtida studier

På ett yrkesprogram lär du dig ett yrke så att du kan börja jobba direkt efter studenten.

Alla yrkesprogram innehåller **minst 15 veckors praktik**. Då är du på en arbetsplats och får testa dina kunskaper i verkligheten. Du får också kontakter som kan vara värdefulla när du ska söka jobb.

Du kan också gå ett yrkesprogram som lärling. Då sker minst halva utbildningen på en arbetsplats.

Ett yrkesprogram är en bra start på arbetslivet. Senare finns många möjligheter att vidareutveckla dig inom ditt yrke. Du kan också starta eget företag.

Förutom yrkesämnena innehåller yrkesprogrammen de gymnasiegemensamma ämnena som krävs för att få grundläggande högskolebehörighet, om du vill plugga vidare.

Vill du hellre satsa fullt ut på yrkesämnena kan du välja bort högskolebehörigheten.

Yrkesprogrammen finns runt om i Östergötland, men alla program finns inte i alla kommuner. På gymnasiestudera.se ser du på vilken ort programmet finns.

Utan yrkesutbildade stannar Sverige

I Östergötland finns många arbetsgivare som behöver fler med gymnasial yrkesutbildning.

- Industri och tillverkning – särskilt försvarsindustrin växer snabbt.
- Vård och omsorg – vi lever längre och fler utbildade behövs.
- Byggsektorn – stora byggprojekt, som Ostlänken, och elektrifieringen skapar fler jobb.
- Fordon, transport, lantbruk, skog och besöksnäring – här är behoven också stora.

En yrkesutbildning gör dig eftertraktad – både nu och i framtiden.

Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?

Vilka fördelar finns det med att gå ett yrkesprogram på gymnasiet?

Det finns många fördelar! Du blir utbildad inom ett yrke som du kan börja jobba med direkt efter gymnasiet. Flera av yrkesutbildningarna är just inom områden där det finns ett stort behov av att anställa utbildad arbetskraft, exempelvis inom industrin, fordon- och transportbranschen och inom vård och omsorg. Genom APL (praktik) på arbetsplatser får du både arbetslivserfarenhet och kontakt med företag som kan leda till en framtida anställning. Du kan också välja att läsa vidare efter gymnasiet om du hellre vill det.

För vem passar det att söka ett yrkesprogram?

Det passar dig som gillar att varva teori med praktik. Det finns ett brett utbud av yrkesutbildningar som kan passa olika typer av intressen. Det kan vara för dig som till exempel vill jobba

med människor, teknik, service eller olika hantverksyrken. Är du osäker på om, eller om du vet att du inte vill läsa vidare efter gymnasiet så är ett yrkesprogram en säker väg till jobb.

För vem passar det inte att söka ett yrkesprogram?

Om man inte alls gillar att jobba praktiskt eller fysiskt och om man redan har ett tydligt mål med en specifik universitetsutbildning kan andra teoretiska program passa bättre.

Kan man läsa vidare efter ett yrkesprogram?

Ja! På yrkesprogrammen läser du även ämnen som ger grundläggande behörighet till Universitet och Högskola. Du kan också söka vidare till Yrkeshögskolan om du exempelvis vill vidareutbilda dig inom ditt yrke eller utbilda

dig till något helt annat. Har du frågor om utbildningar efter gymnasiet så kan du prata med SYV på din skola.

Vad är det viktigaste att tänka på när man ska välja till gymnasiet?

Det viktigaste skulle jag säga är att ta reda på så mycket man kan om de olika gymnasieprogrammen så man vet vad man har att välja på. Ta chansen och gå på "Prova på dagar" och "Öppet hus" där du kan träffa gymnasieelever och lärare. Fundera på vad du är intresserad av och vad som kan passa dig. Vilka är dina styrkor och vad är du nyfiken på?

Prata gärna med andra om ditt gymnasieval men kom ihåg att valet ska kännas bra för dig.

Vård- och omsorgsprogrammet

För dig som vill jobba med att människor ska må bra. Efter examen blir du undersköterska och kan jobba inom hälso- och sjukvård, äldreomsorg eller med personer som har funktionsnedsättning.

Du lär dig bland annat om

- Om hälsa, ohälsa, funktionsnedsättningar, medicin, pedagogik och psykologi.
- Att möta människor på ett professionellt sätt, ge personlig omvårdnad och utföra medicin-tekniska uppgifter.
- Om arbetsmiljö och hur man förebygger arbetsskador samt skapar en god hälsa för både sig själv och andra.

Inriktningar

» Det här programmet har inga olika inriktningar.

Efter examen kan du bland annat jobba inom akutsjukvården, på en vårdcentral, på ett sjukhus, äldreboende eller LSS-boende.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Undersköterska
- Personlig assistent
- Boendestödjare

Finns det jobb?

Ja

Ja, det finns stora jobbmöjligheter för undersköterskor inom vård och omsorg och hälso- och sjukvården.

Barn- och fritidsprogrammet

För dig som är nyfiken på människor, gillar att samarbeta och vill ha ett yrke där du verkligen gör skillnad varje dag. Du får jobba nära andra - med barn, ungdomar eller vuxna i olika åldrar.

Du lär dig bland annat om

- Hur människor lär sig, utvecklas och växer.
- Att möta människor på ett professionellt och respektfullt sätt.
- Om träning, hälsa och hur man främjar välmående.
- Pedagogik, ledarskap, kommunikation och hur man skapar trygga och utvecklande miljöer.

Inriktningar

- » **Fritid och hälsa** – hur du kan bidra till människors livskvalitet, välmående och hur olika fritidsaktiviteter kan skapa glädje och gemenskap.
- » **Pedagogiskt och socialt arbete** – om barns och ungdomars lärande och utveckling. Du får också kunskap om hur du bemöter människor i olika situationer och hur du kan ge stöd och skapa trygghet och livskvalitet.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Barnskötare
- Elevassistent
- Idrottstränare
- Personlig assistent
- Väktare
- Personlig tränare
- Inom idrotts- och fritidsanläggningar

Finns det jobb?

Det beror på

I Östergötland finns det större möjlighet att få arbete som exempelvis boendestödjare eller väktare. Det föds allt färre barn, vilket ökar konkurrensen om jobben som barnskötare.

Industri tekniska programmet

För dig som är nyfiken på den senaste tekniken och vill jobba med exempelvis tillverkning, underhåll, design eller svets. Inom industrin får du vara med och ta fram framtidens smarta och hållbara produkter.

Du lär dig bland annat om

- Ta fram produkter – från idé och design till att de är färdiga att använda.
- Att jobba med modern industriell teknik och avancerade maskiner och system.
- Hur råvaror och energi används på ett smart och ekonomiskt sätt.
- Att se till att produkterna håller hög kvalitet och att tillverkningen sker med omtanke om miljön.

Inriktningar

- » **Driftsäkerhet och underhåll**
– automations- och service-mekanik och hur maskiner hålls igång i industrin.
- » **Produkt- och maskinteknik**
– hur maskiner används i produktionen till exempel dator-styrda CNC-maskiner som skär och formar material.
- » **Svetsteknik** – svetsa och sammanfoga olika material på olika sätt.

Exempel på jobb efter utbildningen

- CNC-operatör
- Produktionstekniker
- Automationstekniker
- Maskinoperatör
- Processoperatör
- Svetsare

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora möjligheter. I Östergötland finns många olika typer av teknik- och industriföretag som tillverkar allt från flygplan, såmaskiner, papper, truckar, elskåp, glas, livsmedel med mera.

Bygg- och anläggningsprogrammet

För dig som tycker om att jobba med dina händer gillar att vara kreativ och hitta lösningar. Här får du ett fritt och omväxlande jobb inom en rad olika branscher.

Du lär dig bland annat om

- Hur byggnadsarbete går till – både praktiskt och teoretiskt – till exempel när man bygger nytt, renoverar eller jobbar med anläggningar.
- Hur du är med och bygger upp samhället – allt från hus och skolor till vägar och broar.
- Att bygga på ett smart, säkert och hållbart sätt som tar hänsyn till både människor och miljö.

Inriktningar

- » **Byggnadsplåtslageri** – olika typer av byggnads- och ventilationsplåt.
- » **Husbyggnad** – nybyggnation, renovering och ombyggnation av bostäder och andra lokaler.
- » **Mark och anläggning** – anlägga husgrunder, dra fram ledningar och göra markarbeten för vägar, järnvägar, parker och gröna ytor.
- » **Måleri** – målning, vägg-beklädnadsmaterial, till exempel tapeter och våtrumsmattor och färgers egenskaper.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Byggnadsarbetare
- Målare
- Plåtslagare
- Golvläggare
- Murare
- Anläggningsarbetare

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora behov av utbildade från de olika yrkesinriktningarna inom bygg- och anläggning. Bland annat kommer stora byggprojekt i Östergötland behöva utbildad arbetskraft.

El- och energiprogrammet

För dig som är nyfiken på teknik och vill lära dig mer om el, energi och automation eller datorer och kommunikationsteknik.

Du lär dig bland annat om

- Hur el produceras, hur apparater och maskiner fungerar och hur el installeras i bostäder, företag och industrier.
- Att styra och underhålla automatiska system – när maskiner gör jobbet åt oss.
- Dator- och nätverksteknik, till exempel installation, programmering och administration.
- Säkerhet – allt från elsäkerhet till informationssäkerhet och hur övervaknings- och larmsystem används.

Inriktningar

- » **Automationsteknik** – installera, underhålla och felsöka automatiserade produktionssystem.
- » **Dator- och kommunikationsteknik** – installera, administrera och reparera dator- och kommunikationssystem.
- » **Elteknik** – installera, underhålla och reparera elanläggningar, eldistributionsnät, säkerhetssystem och datanät.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Installationselektriker
- Industrielektriker
- Automationstekniker
- Distributionselektriker
- Drifttekniker IT
- Nätverkstekniker

Finns det jobb?

Ja

Efterfrågan på utbildade inom el och energi är mycket stor, inte minst på grund av energiomställningen och samhällets elektrifiering. Många får också arbete inom industrin.

VVS- och fastighetsprogrammet

För dig som är kreativ och lösningsfokuserad och vill arbeta med att planera och genomföra olika typer av uppdrag inom värme, ventilation, vatten, avlopp och tekniska system.

Du lär dig bland annat om

- Att utveckla och ta hand om fastigheter.
- Hur systemen för energi, vatten och avlopp, värme, kyla och ventilation fungerar.
- Att hitta fel, reparera, underhålla och installera.
- Hur fastigheter kan spara energi och bli mer hållbara för miljön.

Inriktningar

- » **Fastighet** – olika tekniska system i fastigheter till exempel värme och ventilation, felsökning i system.
- » **Kyl- och värmepumpsteknik** – installera, underhålla och felsöka i olika system och anläggningar, till exempel isbanor, kyl- och frysdiskar och värmepumpar.
- » **Ventilation** – sköta om och felsöka i olika ventilationssystem.
- » **VVS** – installera, underhålla och felsöka i olika värme- och sanitetssystem.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Fastighetstekniker
- Industrirörmontör
- Isoleringsmontör
- Kyl- och värmepumpsmontör
- VVS-montör
- Ventilationsmontör

Finns det jobb?

Ja

Det finns goda möjligheter till
arbete inom VVS och fastighet
i Östergötland.

Fordons- och transportprogrammet

För dig som vill jobba med service och reparationer av personbilar, tunga fordon och mobila maskiner. Eller för dig som är intresserad av att köra tunga fordon.

Beroende på inriktning kan du lära bland annat om

- Om olika typer av fordon, hur de fungerar, är konstruerade, deras system och komponenter.
- Hur man transporterar både gods och personer.
- Att hantera gods på lager och i terminaler.
- Om grafik, färglära och formgivning inom fordonslackering.
- Köra truck, lastbil, lastbil med släp eller timmerbil, timmerkran, lastväxlare, och fordonsmonterad kran över 18 ton.

Inriktningar

- » **Fordonskadeteknik och lackering**
– skador på fordon, reparationer och lackering.
- » **Lastbil och mobila maskiner**
– felsökning, komponent- och kretsmätningar, diagnostik, reparation och service av tunga fordon och mobila maskiner.
- » **Personbil** – om felsökning, komponent- och kretsmätningar, diagnostik, reparation och service av lätta fordon.
- » **Transport** – om transportsystem, trafikkunskap, logistik, gods-transporter. Du lär dig att köra tunga fordon och har möjlighet att ta tunga körkortsbehörigheter.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Bilskadereparatör
- Personbilsmekaniker
- Lastbils- och maskinmekaniker
- Yrkesförare
- Fordonslackerare
- Reservdelsspecialist

Finns det jobb?

Ja

Det finns behov av utbildade inom fordons och transportbranschen i Östergötland.

Flygteknikutbildning

För dig som vill arbeta som flygmekaniker med tekniskt underhåll för flygplan, helikopter eller rymd. Utbildningen är riksrekryterande, det vill säga att elever från hela landet kan söka utbildningen på samma villkor.

Du lär dig bland annat om

- Hur flygfarkoster fungerar och är konstruerade.
- Att felsöka och reparera både kolv- och jetmotorer.
- Hur flyget påverkar miljön och hur man arbetar med hänsyn till miljö, kvalitet, säkerhet och ekonomi.
- Om datasystem som används inom flygteknik.
- Om flyglagstiftning och de regler som styr arbetet inom flyget.

Inriktningar

» Utbildningen har inga inriktningar, utan är en flygmekanikerutbildning inom **Kategori A**.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Flygmekaniker
- Mekaniker/montör
inom flygindustrin

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora jobbmöjligheter för utbildade flygmekaniker i Östergötland, bland annat på grund av stora satsningar inom försvaret och försvarsindustrin.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

För dig som är kreativ och gillar matlagning och bakning och vill arbeta med att möta kunder och ge bra service. Passar dig som vill jobba inom kök och restaurang.

Du lär dig bland annat om

- Traditionella och moderna hantverksmässiga metoder inom professionell matlagning, bakning och servering.
- Försäljning, service, alkoholservering.
- Hur man producerar och hanterar livsmedel.
- Ekonomi och företagande.
- Livsmedelshantering, hygien, näringslära och specialkost.

Inriktningar

- » **Bageri och konditori**
– Hantverket inom bageri och konditori.
- » **Kök och servering**
– Matlagning i restaurang, om servering och om arbete i bar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Kock
- Servitör och servitris
- Bagare och konditor
- Storkök

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora möjligheter till arbete inom restaurang i Östergötland. Det är särskilt stor efterfrågan på kockar.

Hotell- och turismprogrammet

För dig som är serviceinriktad och vill arbeta inom turism, resor, hotell samt möten och event.

Du lär dig bland annat om

- Besöksnäringen det vill säga – turism, resor, hotell, samt möten och event.
- Service och bemötande, kommunikation, marknadsföring och försäljning.
- Planering, organisering, ledning och ekonomi.
- Människors behov, traditioner och förväntningar på service.

Inriktningar

» Programmet har inga olika inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Turisminformatör
- Hotellreceptionist
- Konferensvärd
- Reseledare
- Resesäljare
- Marknads- och försäljningsassistent

Finns det jobb?

Det beror på

Prognoser visar på konkurrens om jobben som exempelvis hotellreceptionist. Samtidigt är besöksnäringen en viktig bransch för Östergötland. Här finns stora turistmål som Kolmården, Göta kanal och skärgården.

Naturbruksprogrammet

För dig som vill jobba med djur, mark, lantbruk, skog eller trädgård. Du får ett omväxlande arbete både nära naturen och med den senaste tekniken.

Du lär dig bland annat om

- Hur du kan bruka naturen på ett hållbart sätt.
- Förståelse för naturens mångfald och hur olika verksamheter påverkar naturen.
- Biologi, ekologi.
- Teknik och ekonomi.

Inriktningar

- » **Lantbruk** – lantbruksdjur, växtodling, maskinentreprenad eller som maskinmekaniker.
- » **Skogsbruk** – moderna skogsmaskiner samt skogsvårdsarbeten med bland annat motorsåg och röjsåg.
- » **Hästhållning** – hästskötare med inriktning ridning eller gå en ridsportsutbildning.
- » **Djurvård** – djurpark och tropisk anläggning, djursjukvård, sällskapsdjur och zoohandel eller hund.
- » **Trädgård** – odling, skötsel och anläggning.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Lantbrukare
- Djurskötare
- Odlare
- Anläggare
- Skogsvårdare
- Skogsmaskinförare

Finns det jobb?

Det beror på

I Östergötland finns stora behov inom skog- och lantbruk samt odling och anläggning inom trädgård, men det kan finnas större konkurrens inom några av de andra inriktningarna.

Frisör- och stylistprogrammet

För dig som är kreativ, social och intresserad av att jobba med, styling, hår, frisyrier och makeup.

Du lär dig bland annat om

- Service, teknisk skicklighet, stil, färg och form.
- Olika tekniker och behandlingar för att kunna designa hår och makeup till olika tillfällen.
- Att kommunicera med kunder eller modeller för att förstå och förverkliga önskemål.

Inriktningar

- » **Frisör** – Olika behandlingar och tekniker för att färga och forma hår. Olika verktyg och material som behövs för att klippa, färga och styla frisyrier.
- » **Hår- och makeupstylist** – Makeup-tekniker och hårstylingstekniker. Produkter och verktyg för att skapa en helhet på kunder eller modeller.
- » **Barberare** – Endast som lärlingsutbildning. Behandlingar och tekniker för att forma hår och skägg.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Frisör
- Barberare
- Makeupartist och hårstylist

Finns det jobb?

Det beror på

Det finns mindre möjligheter till arbete som stylist, men större möjligheter som frisör.

Försäljnings- och serviceprogrammet

För dig som är serviceinriktad och vill jobba med försäljning, handel, människor, ekonomi, marknadsföring och kommunikation.

Du lär dig bland annat om

- Försäljning, inköp och kundservice.
- Varuflöden, logistik och marknadsföring.
- Produkter, branscher och affärsutveckling.

Inriktningar

» Programmet har inga inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Butikssäljare
- Företagssäljare
- Kundtjänstmedarbetare
- Lagerarbetare
- Marknadsassistent

Finns det jobb?

Det beror på

Det finns större möjligheter som exempelvis företags-säljare. Det blir allt större konkurrens om jobben som till exempel butikssäljare, bland annat beroende på att e-handeln ökar.

Guldsmedsutbildningen

För dig som är kreativ, konstnärlig, gillar form och design och vill arbeta med dina händer för att skapa smycken i guld och silver. Utbildningen är riksrekryterande. Det betyder att elever från hela landet kan söka på samma villkor.

Du lär dig bland annat om

- Att laga, reparera och tillverka smycken från grunden.
- Skapa smycken i egen design.
- Försäljning och hur man driver företag.

Inriktningar

» Programmet har inga inriktningar.

Exempel på jobb efter utbildningen

- Guldsmed
- Juvelsfattare
- Gravör

Finns det jobb?

Ja

Det finns en ökad efterfrågan
på utbildade guldsmeder.
Många driver egna företag.

Tips inför gymnasievalet

Gymnasieskolans program

Här kan du läsa mer om varje program på gymnasiet.

<https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen-gy25>

Gymnasiestudera.se

Här hittar du alla gymnasieprogram i Östergötland. Filttera på program, kommun och skola. Du hittar också kontakt till studie- och yrkesvägledare, och det är här du gör din ansökan.

gymnasiestudera.se

Skolverkets utbildningsguide

Fakta och tips när du ska välja gymnasieutbildning.

utbildningsguiden.skolverket.se/gymnasieskolan/gymnasievalet/fakta-och-tips-nar-du-ska-valja-gymnasieutbildning

Dintalang.se

Testa vilket yrkesprogram som passar dig, se filmer med elever och läs mer om programmen.

dintalang.se

Jobbafrisk.se

Tips om hur du kan få ett hållbart arbetsliv. Bra att läsa om du har hälsoproblem eller är extra känslig.

jobbafrisk.se

Besök utställningen Jobbcirkus

En interaktiv utställning på Arbetets museum i Norrköping, som kan ge dig nya tankar och idéer inför gymnasievalet.

arbetetsmuseum.se/utställning/jobbcirkus